

Պետրոս Առաքելապետին, Լուսեղէն Սիւնը՝ աշխարհի մոռյալ անապատին վրայ ծովացած հսկայ բազմութեան մը՝ որ պաղատագին լոյս եւ օրհնութիւն կ'աղաղակէր:

Խաղաղութեան Հովիւը գահ կը բարձրանար տաքաբախտօրէն պատերազմի աղմուկներուն մէջ գրեթէ, վասնզի վեց ամիս վերջ Սեպտեմբերին կը հրդեհուէր աշխարհի ահագնադորդ ու անմարդկային պատերազմով մը, զոր խափանելու համար ամէն ինչ փորձած էր Ան՝ դիմելով Ազգերու վարիչներուն, ցոյց տուած էր յորդորներով, տրամաբանեալ անդրադարձութիւններով քէ «Ոչինչ կորսուած է խաղաղութեամբ, մինչ պատերազմով ամէն ինչ կրնայ կորսուիլ»: Բայց կիրքն ու ցեղապաշտութիւնը կուրցընելով մտքերը՝ ստեղծեցին ահաւորագոյնը մարդկային նախնիներուն, որ տեւեց վեց տարի սպաննելով կեանքներ, քանդելով հազարաւորներու ու գեղարուեստի յուշարձաններ, կործանելով ընտանեկան բոյներ՝ ումբերու գոհ տալով մատաղ ու անմեղ մանկութիւնը, անպաշտպան ծերերն ու կիները: Աւերումի, հրդեհումի ու փոշիացումի սարսափներու տակ, ի լուր աշխարհի գանազան անկիւններէն հասած ողորմուկ հիշերու, օգնութեան աղաղակներու, Հասարակաց Հօր գորովագութ սիրտը կը բարձրացնէր իր մաքուր աղօթքն առ Աստուած, խնդրելով դադար ու վախճան կոտորածին: Բայց կը շարունակէր նախնիքը...

«Հրեշտակային» Հովուապետին սիրտն ալ կը մաշէր ու կը փայփայուէր անոնց հետ ամէն օր. կարօտեալներուն նպաստելու որ հաղորդակցութեան մէջ մտնելով հեռաւոր աղէտեալներու հետ, կը փութար դրկել ամէն տեսակ նպաստ, սննդեղէն, հագուստեղէն, դեղեր. կը հոգար հոգեւոր կարիքները գերիներուն, հիւանդներուն, արգելափակուածներուն, բանտարկուածներուն՝ հասցնելով օգնութիւն, միջոց, միտքարութիւն ու բարութիւն տառապող մարմիններու եւ հոգիներու՝ անխտիր այն բոլոր երկրներու մէջ, ուր մահուան մանգաղը կը հնձէր կեանքներ եւ կիրներու մէջ, ուր մահուան մանգաղը կը տանջանարաններ կամ ուր մարդկային չարութիւնը ստեղծած էր տանջանարաններ տառապեցնելու համար իր մերձաւորը: Ամէն տարի գանազան անգամներով, մանաւանդ Ս. Զատիկի ու Ծննդեան տօներու առթիւ իր տիեզերալոյս մտքին հեռարձակները կ'երթային ծաւալել ձայնասփիւռով իր հայրական հոգւոյն փառալերն ու օրհնութիւնը, արիացնելու համար քշուառները իրենց անմեկնելի ցաւերուն մէջ, եւ առաջնորդելու ողջմտութեան ու չափաւորութեան՝ բոլոր վարիչները աշխարհի նախատագրին:

Կը դադրի հուսկ հրդեհը, կը հանդարտի փոքորիկը, կ'իջնէ խաղաղութիւնը դաշտերու, ծովերու վրայ: Բայց մարդկութիւնը



Ն. Ս. ՊԵՌՍ ԵՒ ՍԻՐԵՉԱՆ ԳՈՂՏՆՈՅԵՊԵՏ

թշուառ ու կիսամեռ, նստած իր արեացաւեր փաղափներու մէջ՝ կը սգայ տխուր անցեալը ու կ'աղօթէ... կ'աղօթէ բովանդակ եկեղեցին, ու մանաւանդ կ'աղօթէ Գլուխը եկեղեցւոյն՝ հայցելով ողորմութիւնը Բարձրելոյն, դարմանելու համար վնասները եւ սփոփելու խորտակուած հոգիները:

«Հրեշտակային» Հովուապետը դարձեալ հետն է իր ժողովուրդին, դարձեալ կը հետապնդէ աշխարհի երջանկութեան պայմանները: Հագիւ դադրած տիեզերասասան արեաւիրքը, ահա ուրիշ մը որ կը սպառնայ հինին մոխիրներուն տակէն կայծ առնել, ու հրդեհել կրկին մարդկութիւնը: Աղերսներ, դիտողութիւններ, անդրադարձութիւններ, յորդորակներ կը մեկնին դարձեալ իր Սրբարանէն՝ դէպի այն կեդրոնները որ աշխարհի ղեկը ունին ձեռքերուն մէջ, որպէսզի խնայուի սարսափելին ու զժողովուրդը ընդհարումներուն, որ իսկական մահը պիտի ըլլայ այս անգամ մարդկային փաղափարներէն, ոչնչացում Գաղափարի՝ տիմարտութեամբ նիւթին: Ինքն է դարձեալ, որ իր մշտապայծառ րապետութեամբ նիւթին: Ինքն է դարձեալ, որ իր մշտապայծառ մտքով կը ճգնի ազգերու փոխադարձ յարաբերութիւններու վիճակը կազմակերպել՝ հաստատելով գայն իրաւական հաւասարութեան, փոխադարձ յարգանքի, նախանիւթերու եւ հարստութեանց արդար բաշխումին վրայ, որպէսզի վերականգնին փայլուն ժողովուրդները իրենց աւերակներէն:

Քահանայութեան յիսնամեայ Յոբելեանն է, ուրեմն, տարւոյս Ապրիլ 2-ին՝ Մարդկութեան այս մեծ Բարերարին, որ կը հսկէ ու կը դիտէ իր Դիտանոցէն բովանդակ աշխարհի կեանքն ու ընթացքը, որ երբեք չի յոգնիր խորհել միջոցներու վրայ ու պահովցնելու համար հոգիներու ճշմարիտ ազատութիւնը եւ երջանկութիւնը: Այդ օրը աշխարհի չորս ծագերէն պիտի բարձրանայ խունկը ջերմեռանդն աղօթքներու առ Տուիչն ճշմարիտ հաղադութեան, որպէսզի երեւելի Գլուխը եկեղեցւոյ՝ դեռ երկար տարիներ հովուէ միշտ հայրօրէն եւ իմաստութեամբ ղեկը կեփայեան նաւուն՝ դէպի անդորր հորիզոնները լոյսի եւ ճշմարտութեան:

Այդ տիեզերական բազմութեան ձայնին կը միանան նաեւ գաւակները Մխիթարեան Ուխտին եւ Մարտիրոս Հայաստանի, բերելու իրենց որդիական յարգութիւնը առ Ն. Ս. Յոբելեար Քահանայապետը, հանդերձ սրտեռանդն ու խանդավառ բարեմաղթութիւններով եւ աղօթքով:

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ «ԲԱԶՄԱՎԷՊ»



Բ Ա Զ Մ Ա Վ Է Պ

ՀԱՆԴԻՍԱՐԱՆ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ - ԳՐԱԿԱՆ - ԳԻՏԱԿԱՆ - ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

1843 - 1949

107-րդ Տ Ա Ր Ի



ՄԱՐՏ - ԱՊՐԻԼ

ԹԻՒ 3-4

ԵՐԱՐՈՐԴ ԴԱՐԱՊԱՐՁ

ՄԱՀՈՒԱՆ ՄԻԻԹԱՐ ԱԲԲԱՀՕՐ

1749

1949

Ս. ԴԱԶԱՐՈՒ հոգեկան ու մտաւոր կենսունակութեան ջանքն է որ կը տարածէ կրկին իր ճառագայթները հայ աշխարհի վերեւ, առիթովը մահուան Բ. Գարազարձին իր Հիմնադրին՝ Մեծն Մխիթարի, որ կը խայտայ յետ երկու դարերու իր աճիւններէն. ապացոյց՝ անմահութեան իր անձին ու իր գործին:

Հայ Մամուլին կ'իյնայ ջերմացնել յիշատակը այն մեծ Հայուն, անոր՝ որ ազգին վերածնունդն ու երկրորդ Լուսաւորիչն եղաւ, բանալով նոր շրջան մը անդունդին հզօրը տառապող հոգեկան ու իմացական մեր կեանքին:

«Բազմավէպ»-ի նախընթաց թիւով, երբ Ուխտի Գերդ. Արրահօր Շրջարեւրական Նաւակը ներփակեալ ցրուեցինք, մեր բաժանորդներուն ու Հայ Մամուլին, նպատակ ունէինք տալու ազդը այդ մեծ

ու պանծալի Յիշատակի տօնախմբութեան, որ կը բացուի պաշտօնապէս տարւոյս Ապրիլ 27-ին:

Մխիթար երկու անգամ զաղափարներու անձնաւորումն է. Կրօնքի և Ազգի: Նոյն է երբ կ'ըսենք՝ թէ ան հեղինակն է հայ ժողովուրդի հոգեկան վերածնունդն և մտաւորական վերազարթումն:

ԺԶ-ԺԷ դարերը ամէնէն անկեալ դարերն են, երբ ազգային պատմութեան մէջ, անկում կրօնական ու մշակութային: Կրօնական կարեւոր կեդրոններու պակասը ամէնէն տխուր իրականութիւնն էր այն թուականներուն, երբ Մխիթար պատանի ու երիտասարդ կը շրջէր Արեւելքը, հայկական աշխարհը՝ ի խնդիր լոյսի և զիտութեան, երբ պանդուխտի ցուպը ձեռ-